

Daňové systémy krajín Škandinávie

2. časť Fínsko, Nórsko a Island

Ing. Ivona Ďurinová, PhD.
Ekonomická univerzita v Bratislave

Pre škandinávské krajiny, ktoré sú vďaka svojim štedrým sociálnym systémom považované za tzv. sociálne štáty, je charakteristická vysoká miera solidarity, ale aj vysoká miera zdanenia. V minulom čísle sme priblížili daňový systém Dánska a Švédska, uviedli sme základné informácie o priamych a nepriamych daniach, ako aj zvláštnosti, resp. zaujímavosti týchto daňových systémov. V tomto príspevku priblížime daňový systém Fínska, Nórska a Islandu a v závere uvedieme názory prívržencov i odporcov uvedených daňových systémov.

FÍNSKO

V súčasnosti je Fínsko známe svojou ekonomickou úspešnosťou. V minulosti však išlo o krajinu, ktorá bola nedobrovoľne úzko spätá so Sovietskym zväzom, tak v oblasti bezpečnostnej politiky, ako aj ekonomiky, a ktorá utrpela veľké straty, keď sa Sovietsky zväz rozpadol.

Počas tejto krízy začala vláda škrtať výdavky, urýchlila privatizáciu a eliminovala dvojité zdaňovanie dividend. Verejné výdavky sa od roku 1993 do roku 2003 znížili o desať percentuálnych bodov. Dôsledkom bol závažný rast súkromného vlastníctva, firemných ziskov a daňových príjmov. To umožnilo zníženie sadzieb dane z príjmu fyzických osôb o šesť percentuálnych bodov pre všetky príjmové skupiny, v priemere na 35 % zo 41 %. Fínsko je otvorené globalizácii, urobilo dôchodkovú reformu a vybudovalo novú jadrovú elektrárňu. Tieto výrazné zmeny boli vzpruhou pre fínsku ekonomiku.¹ Spoločne so zabezpečením vysokého stupňa zamestnanosti patrí daňový systém k základným prioritám hospodárskej politiky štátu zaisťujúcej relatívne vysokú životnú úroveň. Fínsko sa riadi heslom: „Správna daň v správnom čase“. V daňovom systéme kladie dôraz najmä na princípy spravodlivosti, spoľahlivosti a vysokej profesionality.

Správa daňového systému spadá do kompetencie ministerstva financií. Okrem úradu daňovej správy vyberajú dane a poplatky aj Colná správa (spotrebné a dovozné dane), Centrum pre správu vozidiel (dane týkajúce sa vozidiel) a poisťovne (dôchodkové a sociálne poistenie).

Daňové zaťaženie je vo Fínsku v rámci členských krajín EÚ jedno z najvyšších, je však nižšie než v ostatných severných krajinách. Podiel daní na HDP je 42 % a percentuálne sa znižuje, výnosy z daní sa však každoročne zvyšujú. Výnosnosť daní Fínska sa pohybuje nad priemerom OECD. Vo Fínsku sú vyššie dane, ale legislatíva je jednoduchá a jednoznačná. Znižovanie nákladov na daňovú administratívu, maximálne možná spolupráca s verejnou správou prostredníctvom internetu, minimálne prekážky, to je trend v daňovej legislatíve Fínska.

Daňovú sústavu tvorí priame a nepriame dane.² Priame dane tvorí daň z príjmov (daň z príj-

mov fyzických osôb, daň z príjmov právnických osôb) a majetkové dane (daň z nehnuteľností, daň z dedičstva a daň z darovania). V rámci nepriamych daní sa vo Fínsku uplatňuje daň z pridanej hodnoty a selektívne spotrebné dane.

Daň z príjmov fyzických osôb sa týka zdaňovania príjmov zo zamestnania (pracovných príjmov) a príjmov z kapitálu (výnosov z kapitálových investícií – dividend, úrokov, kapitálových ziskov, príjmov z prenájmu, príjmu zo životného poistenia a penzijného poistenia). Príjmy z kapitálu sa zdaňujú len národnou daňou, proporcionálnou sadzbou 28 %, a toto zdanenie je konečné. Príjmy zo zamestnania sa zdaňujú národnou daňou z príjmu, miestnou daňou z príjmu a tiež cirkevnou daňou.

Daňovníkom – rezidentom dane z príjmov fyzických osôb je každá osoba, ktorá má trvalý pobyt na území Fínska a tiež osoba, ktorá sa zdržiava na území Fínska dlhšie ako šesť mesiacov.

Príjmami oslobodenými od dane sú sociálne dávky, výživné, prídavky na deti, príjmy zo zahraničia, náhrady diplomatom, príjmy z predaja prírodných produktov (húb, plodov, bobulí), dividendy, honoráre a štipendiá.³

Daňová sadzba je pri dani z príjmov zo zamestnania rozdelená do pásiem, ktoré sú uvedené v tabuľke č. 3.

Po uplatnení základnej nezdaniteľnej položky odvedú občania v prípade priemernej mzdy na

Tab. 3 Štátna (národná) sadzba dane z príjmov fyzických osôb vo Fínsku (rok 2012)

Zdaniteľný príjem (v EUR)	Daň pri spodnej hranici	Sadzba dane nad limit
0 – 16 100	0 €	0
16 101 – 23 900	8 €	6,5 %
23 901 – 39 100	515 €	17,5 %
39 101 – 70 300	3 175 €	21,5 %
70 301 a viac	9 883 €	29,75 %

Zdroj: <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-v-cr-a-v-eu/dane-v-eu/dane-ve-finsku/> (2. 1. 2013)

- MUNKHAMMAR, Johnny. 2006. Kopírujte severské riešenia a nie problémy. <http://www.konzervativizmus.sk/article.php?1154> (16. 11. 2012).
- Daňová soustava Finska. Dostupné na: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d2791v3609-danova-soustava-finska/> (2. 12. 2012).
- Daňové systémy zemí Unie. Dostupné na: <http://profit.tyden.cz/clanek/danove-systemy-zemi-unie-3-dil/> (12. 12. 2012).

Tab. 4 Zdanenie vo Fínsku podľa výšky príjmu k priemernej mzde (rok 2011)

Povinné odvody	Výška príjmu k priemernej mzde (v %)			
	67 %	100 %	133 %	167 %
Centrálna daň z príjmov fyzických osôb	0	5,6	9,5	11,9
Miestna daň z príjmov fyzických osôb	15,1	16,3	16,9	17,3
Celkové odvody na dani z príjmov	15,1	22	26,4	29,2
Poistenie platené zamestnancom	7,0	7,1	7,1	7,2
Celkové odvody zamestnanca	22,1	29,1	33,5	36,4
Poistenie platené zamestnávateľom	22,3	22,3	22,3	22,3
Celkové zdanenie práce	36,3	42,0	45,7	47,9

Zdroj: OECD Tax Database, Average personal income tax and social security contribution rates on gross labour income.

4 <https://www.nordisketax.net/main.asp?url=files/suo/eng/i07.asp&c=suo&l=eng&m=02> (15. 11. 2012).

5 Pravidlá pro podnikání ve Fínsku Dostupné na: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/finsko/pravidla-pro-podnikani-ve-finsku/1000417/42823/> (12. 11. 2012).

6 Pravidlá pro podnikání ve Fínsku Dostupné na: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/finsko/pravidla-pro-podnikani-ve-finsku/1000417/42823/> (12. 11. 2012).

7 <https://www.nordisketax.net/main.asp?url=files/suo/eng/i07.asp&c=suo&l=eng&m=02> (2. 12. 2012).

8 <https://www.nordisketax.net/main.asp?url=files/suo/eng/i07.asp&c=suo&l=eng&m=02> (2. 12. 2012).

dani z príjmu približne 22 % z hrubej mzdy. V prípade mzdy vo výške 67 % priemernej mzdy tvorí daň z príjmu spolu 15 % z hrubej mzdy a v prípade mzdy vo výške 167 % priemernej mzdy 29 %.

Miestna daň z príjmu je v jednotlivých oblastiach Fínska rôzna a v roku 2012 sa pohybovala od 16,25 % až do 21,75 %. V hlavnom meste Fínska je miestna daň 18,5 %. Daň z príjmu je pre obce podstatným zdrojom finančných prostriedkov do ich rozpočtov (približne 83 %). Ostatné finančné prostriedky si obce dopĺňajú majetkovými daňami a časťou príjmov zo zdanenia korporácií. Výšku sadzieb miestnych daní majú obce vo svojej kompetencii a môžu tak ovplyvňovať občanov, aby sa prípadne presťahovali do obce s nižším zdanením.

Cirkevnú daň vyberajú dve cirkvi – ortodoxná a evanjelická cirkev. Sadzby tejto dane sa v roku 2012 pohybovali v rozmedzí od 1 do 2 %.⁴

Výšku štátnej a miestnej dane z príjmov ovplyvňujú tieto odpočítateľné položky: niektoré typy vyplácaných dôchodkov a sociálnych transferov, príspevky na dieťa, príspevok na bývanie, výživné, každoročné národné a medzinárodné umelecké ocenenia, dary a dedičstvo, do istej výšky štipendiá a ďalšie granty na vedeckú, umeleckú a športovú činnosť.

Tabuľka č. 4 uvádza celkové zdanenie vo Fínsku pri jednotlivých typoch miezd za rok 2011, a to vo výške 66 %, 100 %, 133 % a 166 % priemernej mzdy.

Oblasť sociálneho zabezpečenia má na starosti Fínsky inštitút sociálneho poistenia (KELA). Povinnosť odvádzať príspevky majú zamestnávateľi aj zamestnanci. Celkovo odvádza zamestnanec na dôchodkovom, zdravotnom či nemocenskom poistení 7,1 % zo svojej hrubej mzdy. Zamestnávateľ ďalej odvádza celkovo na povinnom poistenom za svojho zamestnanca ďalších 22,3 %. Pri priemernej mzde vo Fínsku sa tak mzdové náklady zamestnávateľa a čistá mzda zamestnanca líšia o 42 %.

Z čistých aktív jednotlivca sa počítala ďalšia daň, tzv. daň z bohatstva. Čisté aktíva museli byť minimálne 185 000 € a sadzba sa rovnala 0,9 %. Táto daň však bola v roku 2006 zrušená.⁵

Daň z príjmov právnických osôb prešla zásadnou reformou v roku 2005. Aplikoval sa princíp

dvojitého zdanenia – príjmy firmy sa zdaňujú na strane spoločnosti a dividendy sa zdaňujú na strane akcionárov. Osoby podliehajúce dani sú verejné spoločnosti a súkromné spoločnosti, ktoré vystupujú ako samostatné subjekty podliehajúce dani. V prípade neziskových organizácií sa zisky zdaňujú prostredníctvom spoločníkov.

Zisk firiem sa zdaňuje proporcionálnou daňovou sadzbou vo výške 24,5 %. Sadzba dane z kapitálových ziskov pre podniky v roku 2012 je 24,5 %, pre jednotlivcov 30 %, pre príjmy nad 50 000 € je sadzba dane 32 %.

Zdaniteľné príjmy sú rozdelené do troch kategórií na obchodné príjmy, príjmy z poľnohospodárstva a lesníctva a ostatné príjmy. Medzi oslobodené príjmy patria kapitálové príspevky akcionárov, zisky z precenenia akcií cenných papierov, ak sú v hmotnom majetku. Zo základu dane možno odpočítať dary, príspevky na ochranu kultúrneho dedičstva alebo na podporu vedy a umenia (minimálna hodnota 850 €, max. 50 000 €), výdavky na reklamné predmety alebo na reprezentáciu (iba 50 % výdavkov). Ako ďalší odpočet možno uplatniť záporný hospodársky výsledok po dobu 10 rokov, u poľnohospodárov je možné rozložiť odpočet na 20 rokov. Existuje aj zvýšený odpočet v prípade reinvestície do lodí, veľkých nákladných, ale aj malých rybárskych. Investori, ktorí sa rozhodnú podnikáť alebo investovať na severe (najmä v Laponsku), sú zvýhodnení znížením základu dane.⁶

Daň z nehnuteľnosti sa vyberá na miestnej úrovni, pričom sadzby tejto dane sú rôzne podľa municipalít. Základná sadzba je 0,12 až 1,35 % z hodnoty nehnuteľnosti, ak sa však zdanenie týka nehnuteľností určených na bývanie, sadzba sa pohybuje v rozpätí od 0,22 do 0,5 %.⁷

Darovacia a dedičská daň majú progresívne sadzby pohybujúce sa od 7 do 13 % pre príbuzných prvej línie (manželia, deti, priama príbuzenská línia). Pre druhú líniu platia dvojnásobné sadzby, pohybujú sa v rozmedzí od 14 do 26 %. V roku 2007 došlo k zníženiu dedičskej dane, resp. k jej posunutiu z pôvodných 3 400 € na 20 000 €.⁸

Daň z pridanej hodnoty zaviedlo Fínsko až po vstupe do EÚ. Vo Fínsku sa uplatňujú tri druhy sadzieb. Základná sadzba predstavuje 23 % (22 % do roku 2010). Znížená sadzba 9 % sa vzťahuje na

hromadnú dopravu, farmaceutické výrobky, knihy, ubytovanie, kadernícke a holičské služby, drobné opravárenské práce, napr. opravy bicyklov, obuvi, koženého a textilného tovaru a pod. Znížená sadzba 13% sa zasa uplatňuje na potraviny a krmivo pre zvieratá. Z predmetu dane sú vylúčené nemocnice, vzdelávanie, pohrebníctvo, budovy a stavebné pozemky. Od 1. 1. 2013 sa zvýšila daň z pridanej hodnoty vo všetkých sadzbách o jeden percentuálny bod, t. j. základná sadzba dane je 24% a znížené 14%, resp. 10%.⁹

Medzi spotrebné dane vo Fínsku zaraďujeme daň za tabakové výrobky, daň z kvapalných palív, z elektriny a iných energetických zdrojov, z alkoholu a alkoholických nápojov, z motorových vozidiel, z palív, z vozidiel atď.¹⁰ V roku 2004 Fínsko znížilo spotrebnú daň z alkoholu v priemere o 33% s cieľom znížiť počet dovozov lacného alkoholu zo zahraničia.¹¹

Vyrovnanie daní zaberie stredne veľkej firme vo Fínsku podľa agentúry PWC 93 hodín ročne, v Česku i po viacerých reformách 557 hodín ročne.¹² Fini majú zavedený poplatok za starostlivosť o les, ktorý predstavuje formu dane vyberanú od majiteľov lesov na základe rozlohy lesa.¹³

NÓRSKO

Nórsky daňový systém je založený na princípe, že každý by mal platiť dane v súlade s jeho možnosťami a prijímať služby v súlade s jeho potrebami.

V Nórsku sa dane používajú na financovanie verejného sektora, napr.: na zdravotnú starostlivosť, nemocnice, vzdelanie, dopravu atď. Okrem pokrytia spoločných výdavkov sú nórske dane koncipované tak, aby prispievali k väčšej rovnosti medzi jednotlivcami. Nórska daňová sústava sa skladá z priamych a nepriamych daní.¹⁴

Nórsky systém výpočtu dane z príjmov (dane z príjmov fyzických osôb a dane z príjmov právnických osôb) rozoznáva dva daňové základy: základný príjem a osobný príjem.

Základný príjem predstavuje daňový základ čistého príjmu a vypočítava sa pre všetkých daňovníkov, spoločnosti aj jednotlivcov. Zahŕňa všetky zdaniteľné príjmy zo zamestnania, podnikania a kapitálu. Daňové úľavy a oslobodenie od daní sa pri výpočte odpočítavajú od základného príjmu. Z nich sú najdôležitejšie platby úrokov z dlhov a základné daňové úľavy z príjmu zamestnanca a z dôchodku. Okrem základných daňových úľav sa odpočítavajú aj cestovné výdavky vynaložené na prepravu do a zo zamestnania prevyšujúce 8 800 NOK, poplatky pre odborové zväzy, doložené výdavky súvisiace so starostlivosťou o dieťa atď.

Osobný príjem predstavuje daňový základ hrubého príjmu. Je to celkový hrubý príjem zo zamestnania a dôchodku, z ktorého sa vypočítajú príspevky na sociálne zabezpečenie a daňová prirážka. Príjem zo zamestnania je široký pojem, ktorý je definovaný ako suma miezd, príjmu zo samostatného podnikania a mzdových náhrad (služobné auto, služobný telefón, voľné zásoby a pod.). Vo všeobecnosti sa všetky druhy náhrad považujú za osobný príjem.¹⁵

Tab. 5 Dedičská daň vo Fínsku (rok 2012)

Zdaniteľný príjem (v EUR)	Daň pri spodnej hranici	Sadzba dane
0 – 20 000	0 €	0%
20 000 – 40 000	100 €	7%
40 000 – 60 000	1 500 €	10%
60 000 a viac	3 500 €	13%

Zdroj: <https://www.nordisketax.net/main.asp?url=files/suo/eng/i07.asp&c=suo&l=en-g&m=02> (2. 12. 2012).

Tab. 6 Sadzby na výpočet dane z príjmu v Nórsku (rok 2012)

Zdaniteľný príjem (v NOK)	Daň z príjmu (v %)
do 456 400	12,55
456 400 – 714 700	21,55
nad 714 700	24,55

Zdroj: Norway Highlights 2012. Dostupné na: <http://www.deloitte.com>.

V rámci právnických osôb sa využíva kombinovaná sadzba štátnej a miestnej dane vo výške 28% a používa sa na zdaniteľné zisky spoločností (bežný príjem). Daňový základ je súčet prevádzkového zisku/straty, finančných príjmov a čistých kapitálových ziskov po odpočítaní daňových odpisov.

Zamestnávateľa, zamestnanci a osoby vykonávajúce samostatnú zárobkovú činnosť musia odvádzať príspevky na sociálne zabezpečenie, ktoré sa odvádzajú zo zdaniteľných príjmov. Zamestnanecké príspevky strháva zamestnávateľ spoločne s daňou z príjmov a celkovú čiastku odvádzajú finančnému úradu. Zamestnávateľské príspevky, ktoré sa platia dvojmesačne, sú odpočítateľné na účely dane z príjmov, zatiaľ čo príspevky od zamestnancov a príspevky od osôb vykonávajúcich samostatne zárobkovú činnosť odpočítateľné nie sú.¹⁶

Daň z bohatstva sa vyberá zo zdaniteľného čistého príjmu jednotlivcov.

Tab. 7 Sadzby dane z bohatstva v Nórsku (rok 2012)

Zdaniteľný čistý príjem (v NOK)	Sadzba dane (v %)
0 – 750 000	0
nad 750 000	1,1

Zdroj: Norway Highlights 2012. Dostupné na: <http://www.deloitte.com>.

Dedičská a darovacia daň sa platí zo všetkých dedičstiev a darov nadobudnutých od rezidentských zosnulých a darcov. Nehnutelnosti a súvisiace aktíva v Nórsku sú predmetom tejto dane

- 9 Fínsko: Finanční a daňový sektor. Dostupné na: <http://www.business-info.cz/cs/clanky/finsko-financni-a-danovy-sektor-17996.html#sec4> (4. 1. 2013)
- 10 Finland Taxes. Dostupné na: http://www.worldwide-tax.com/finland/fin_other.asp (2. 12. 2012).
- 11 Alcohol: Tax, Price and Public Health. Dostupné na: <http://www.ias.org.uk/resources/factsheets/tax.pdf>.
- 12 Kašpárek, M. 2012. Snížte mi paušály a zvýšte dane. Ale ušetřete mě těch muk s razítky. Dostupné na: <http://www.finmag.cz/cs/finmag/penize/snizte-mi-pausaly-a-zvyste-dane-ale-usetrete-me-tech-muk-s-razitky/4.1.2013>.
- 13 Fínsko: Finanční a daňový sektor. Dostupné na: <http://www.business-info.cz/cs/clanky/finsko-financni-a-danovy-sektor-17996.html#sec4> (4. 1. 2013).
- 14 Taxation in Norway. Dostupné na: http://en.wikipedia.org/wiki/Taxation_in_Norway (3. 1. 2013).
- 15 Tax Facts Norway. Dostupné na: http://www.kpmg.no/arch/_img/9484126.pdf (3. 1. 2013).
- 16 Skatteetaten. Dostupné na: <http://en.allxperts.com/q/Norway-151/2008/2/Norwegian-Tax.htm> (3. 1. 2013).

Tab. 8 Sadzby dane z bohatstva na Islande (rok 2012)

Čisté aktíva jednotlivcov (v ISK)	Čisté aktíva manželov (v ISK)	Sadzba dane (v %)
0 – 75 000 000	0 – 100 000 000	0
75 000 001 – 150 000 000	100 000 001 – 200 000 000	1,5
nad 150 000 000	nad 200 000 000	2,0

Zdroj: http://www.pwc.com/is/en/assets/PwC_Tax_Brochure_2012.pdf (12. 2. 2013).

- 17 Nórsko: Finanční a daňový sektor. Dostupné na: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/norsko-financni-a-danovy-sektor/5/1000790/> (5. 1. 2013).
- 18 Cost of living in Norway. Dostupné na: http://www.numbeo.com/cost-of-living/country_result.jsp?country=Norway (10. 1. 2013).
- 19 Indirect Taxes. Dostupné na internete: <http://www.bridgewest.eu/article/vat-norway> (10. 1. 2013).
- 20 Indirect Taxes. Dostupné na internete: <http://www.bridgewest.eu/article/vat-norway> (10. 1. 2013).
- 21 <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/island-financni-a-danovy-sektor-18899.html#sec4> (12. 2. 2013)

bez ohľadu na darcovo miesto bydliska či národnosť.

Sadzba dane z dedičstva závisí od toho, či ide o príbuzného, prípadne o človeka, ktorý žil v spoločnej domácnosti. Oba druhy daní sú progresívne, závisia od výšky samotného dedičstva. Dary získané od manžela/manželky nie sú predmetom dedičskej alebo darovacej dane.¹⁷

Daň z pridanej hodnoty v Nórsku je 25 % pre širokú škálu tovaru a služieb, rovnako ako pre dovoz. Existujú však niektoré výnimky. Znížená sadzba DPH 15 % sa vzťahuje na potraviny (od 1. 1. 2012 bola táto sadzba zvýšená z pôvodných 14 % na súčasných 15 %). Vzhľadom na to, že ceny potravín v Nórsku aj napriek zníženej sadzbe DPH patria k najvyšším na svete, mnoho Nórov žijúcich v pohraničnej oblasti so Švédskom chodí pravidelne nakupovať do Švédska kvôli nižším cenám. Odhady naznačujú, že tento cezhraničný obchod predstavuje zhruba 2 mld. USD ročne.¹⁸ Niektoré služby, ako je ubytovanie, doprava alebo vysielanie podliehajú zníženej sadzbe DPH vo výške 8 %.¹⁹

Najdôležitejšie spotrebné selektívne dane, pokiaľ ide o príjmy, sú dane z alkoholických nápojov, tabakových výrobkov, registračná daň z motorových vozidiel, daň z emisií, kolkovné a ďalšie.²⁰

ISLAND

Do konca osemdesiatych rokov minulého storočia bola islandská spoločnosť výrazne socialistická, s vysokými daňami a nadmerným zasahovaním štátu do podnikania. Od začiatku deväťdesiatych rokov sa však Island výrazne liberalizoval. Firemné dane boli znížené zo 45 % v roku 1991 na 18 % a daň z príjmu z 32,8 % na 23,75 %. V rovnakom období bola väčšina štátom vlastnených firiem sprivatizovaná a regulácie boli sprehľadnené. Islandský HDP narástol každý rok v priemere o 4,3 % v období 1995 až 2005. Kúpna sila rástla každý rok od roku 1995 a nezamestnanosť je 1,6 %. V poslednej dekáde je Island jednou z najreformnejších krajín smerujúcich k slobodnému trhu. Sadzby dane z príjmu fyzických osôb sú progresívne, rozdelené podľa výšky príjmu. Od 1. 1. 2012 majú tieto hodnoty:

- príjem do sumy 2,7 mil. ISK ročne (zhruba 21 700 USD) – výška dane 37,34 %,
- príjem 2,7 až 8,4 mil. ISK (zhruba 21 700 až 67 750 USD) – výška dane 40,24 %,
- príjem vyšší ako 8,4 mil. ISK – výška dane 46,24 %.

Daň z príjmu fyzických osôb sa skladá z dane centrálnu vládu (22,9 %, 25,8 % a 31,8 %) a z dane pre miestnu krajskú vládu vo výške 14,44 %.²¹

K 1. 1. 2012 bola na Islande zavedená zvláštna majetková daň, ktorej sa tiež hovorí daň z bohatstva. Jej výška sa líši podľa hodnoty majetku. Pre jednotlivcov s majetkom prevyšujúcim hodnotu 75 mil. ISK (zhruba 600 000 USD) je to 1,5 % a pri majetku nad 150 mil. ISK 2 %. V prípade bezpodielového spoluvlastníctva manželov je 1,5 % sadzba pre majetok nad 100 mil. ISK a 2 % pre majetok nad 200 mil. ISK.

Každá osoba so zdaniteľným príjmom musí platiť príspevky na národné vysielanie, v roku 2012 išlo o čiastku vo výške 18 800 ISK.

Sadzba dane z príjmu z kapitálového majetku je 20 %. Úrokové príjmy z bankových vkladov, podielových a investičných fondov, dlhopisov, akýkoľvek druh zisku z kurzu a iné výnosy z peňažných aktív, ako aj dividendy sú predmetom 20 % sadzby dane.

Príjmy z prenájmu nehnuteľnosti sa zdaňujú tiež 20 % sadzbou dane, zdaneniu však podlieha iba 70 % týchto príjmov.

Každý daňovník od 16 rokov má nárok na osobnú daňovú úľavu. Jej výška závisí od počtu dní, ktoré sa daňovník zdržiava na území Islandu. Ročná výška na rok 2012 je 558 385 ISK, mesačná výška je 46 532 ISK. Nevyužitá daňová úľava je prevoditeľná v plnom rozsahu medzi manželmi. Islandskí rybári majú nárok na špeciálnu daňovú úľavu, ktorá v roku 2012 predstavovala 493 ISK na deň.

Každý zamestnanec od 16 do 70 rokov a každý zamestnávateľ musí prispievať do dôchodkového fondu. Minimálny príspevok je 12 % (4 % zamestnanci a 8 % zamestnávateľia) z odmien zamestnancov a osôb samostatne zárobkovo činných.

Sadzba dane z príjmu právnických osôb bola v roku 2012 pre spoločnosti s ručením obmedzeným a komanditné spoločnosti vo výške 20 %, pre ostatné spoločnosti 36 %.

Dedičská daň je 10 %, neplatí sa z prvých 1 500 000 ISK dedičstva.

Základná sadzba dane z pridanej hodnoty sa uplatňuje vo výške 25,5 %. Znížená sadzba vo výške 7 % sa uplatňuje pri väčšine potravín, pri novinách, časopisoch a knihách, televíznych a rádiových licenciách, geotermálnej horúcej vode, elektrickej energii, vykurovacom oleji, CD diskoch (okrem DVD), podobných položkách, cestnom mýte, reštauračných a hotelových službách. Od DPH sú oslobodené zdravotné a sociálne služby,

poštové služby a osobná doprava, poisťovacie a bankové služby, platby za prenájom a parkovanie, vzdelanie a športové aktivity, ako aj vývoz tovaru a služieb v plnom rozsahu.

Na Islande sa uplatňujú aj ďalšie dane, ako je uhlíková daň, daň z ubytovania, daň z finančných transakcií, daň na sacharidy, banková daň a pod.

DISKUSIA A ZÁVERY

V príspevku sme priblížili daňové systémy krajín Škandinávie, ktoré sú diskutovanou témou mnohých odborníkov. Severské krajiny sú známe vysokou životnou úrovňou, ohladupnosťou k životnému prostrediu, ale aj sociálnym zameraním, ktoré je sprevádzané vysokým zdanením s dôrazom na čo najspravodlivejšiu redistribúciu príjmov v spoločnosti. Vo všetkých krajinách sa zdaňuje na dvoch úrovniach – štátnej a miestnej, pričom štátna daň je vo všetkých krajinách progresívna a miestne dane si určuje sama municipalita. Škandinávské krajiny majú mnoho spoločných znakov, možno si všimnúť však aj odlišnosti, ktoré robia každým jeden štát výnimočným.

Názory na tieto daňové systémy sú často protichodné. Blaha (2008) uvádza, že progresívne dane sú vo všetkých vyspelých krajinách tým najbežnejším spôsobom, ako si sociálny štát zabezpečuje svoje zdroje. Pripomína, že klasický argument neoliberálov, že progresívne zdaňovanie je demotivujúce a nespravodlivé hlavne pre príjmové skupiny, nachádzajúce sa na rozhraní progresívnych pásiem, je zavádzajúci, pretože progresívne zdaňovanie nikde nefunguje na báze tzv. stupňovitej progresivity (t. j. celý príjem zdanený podľa pásma, v ktorom sa daňovník nachádza), ale na báze tzv. kĺzavej progresivity (t. j. len tá časť príjmu, ktorá presahuje hranicu pásma, je zdaňovaná vyššie). Progresívnu daň teda nemožno odmietat z demagogických dôvodov. Blaha ďalej uvádza, že neoklasickí ekonómovia upozorňujú, že silný sociálny štát švédskych rozmerov môže spomaliť ekonomický rast. Podľa analýz je však Švédsko krajinou, v ktorej je hodnota rovnosti všeobecne akceptovaná ako významnejšia než samoučelný ekonomický rast. V tejto súvislosti cituje fínske-

ho ekonóma Juhana Vartiainena, ktorý hovorí, že „takéto politické preferencie môžu byť prekážkou tých najefektívnejších výstupov, ale neoklasickí ekonómovia len ťažko môžu kritizovať národ za to, že má neadekvátne preferencie. Neexistuje žiadny etický imperatív rásť rýchlejšie než iné štáty a z hľadiska perspektívy tých najmenej zvýhodnených je Švédsko extrémne úspešná spoločnosť.“ Blaha dodáva, že aj keby teda sociálny štát brzdil ekonomický rast, neznamená to, že je švédsky blahobyť ohrozený. Jedna vec je totiž vysoký ekonomický rast a druhá vec je úspešná ekonomika a životná úroveň. Ukazuje sa, že imperatív neustáleho rastu je pre vyspelé spoločnosti skôr regresívnym než progresívnym fenoménom.²²

Opačný názor zastáva Munkhammar (2006), ktorý hovorí, že zo severských krajín si netreba brať príklad, pokiaľ ide o rozsiahly štát s vysokými daňami, reguláciami a sociálnymi monopolmi – toto všetko je zdrojom problémov. Avšak zásadné trhovo orientované reformy, ktoré sa urobili v niekoľkých oblastiach, boli úspešné a rozhodne by mohli byť objektom štúdia. Poukazuje na to, že severské krajiny boli najprv úspešné vtedy, keď sa výrazne orientovali na trhovou ekonomiku s nízkymi daňami a malým štátom. A vtedy, keď zakúsili socializmus, úspech sa vytratil a problémy sa napopli. Teraz urobili trhovo orientované reformy v úplne odlišných oblastiach spoločnosti a boli opäť úspešné: Fínsko v telekomunikáciách, Dánsko na trhu práce, Island v bankovníctve, Švédsko v súkromných dôchodkoch a pod.²³

Daňový systém vo Švédsku hodnotí aj Římský (2003). Podľa neho švédsky štát blahobytu si kládie tri hlavné ciele: zabezpečenie plnej zamestnanosti, dosiahnutie optimálnej sociálnej rovnosti a vybudovanie systému sociálneho zabezpečenia cestou všeobecnej politiky blahobytu. Pozitívnym výsledkom tejto politiky je vysoká vzdelanosť v zemi a v porovnaní s ostatnými krajinami priaznivé ukazovatele o zdravotnom stave švédskej populácie. Neúnosný rast daňového zaťaženia sa na druhej strane prejavil v strate pracovnej iniciatívy, v poklese sklonu k úsporám a k úniku kapitálu do zahraničia.²⁴

- 22 BLAHA, Luboš. 2008. Sociálny štát v kocke. Ústav politických vied SAV.
23 MUNKHAMMAR, Johnny. 2006. Kopírujte severské riešenia a nie problémy. Dostupné na: <http://www.konzervativizmus.sk/article.php?1154> (10. 11. 2012).
24 ŘÍMSKÝ, M. 2003. Daňový systém ve Švédsku. Dostupné na: <http://www.mesec.cz/clanky/danovy-system-ve-svedsku/> (20. 11. 2012).

Použitý zdroj:

1. BLAHA, Luboš. 2008. Sociálny štát v kocke. Ústav politických vied SAV.
2. MUNKHAMMAR, Johnny. 2006. Kopírujte severské riešenia a nie problémy. Dostupné na: <http://www.konzervativizmus.sk/article.php?1154> (10. 11. 2012).
3. www.finance.cz
4. www.worldwide-tax.com
5. www.taxrates.cc
6. www.businessinfo.cz
7. www.pwc.com
8. www.crr.cz
9. www.euractiv.sk
10. www.iness.sk
11. www.mesec.cz
12. www.ucetnikavarna.cz
13. www.notisum.se
14. www.capitaltaxconsulting.com
15. www.kpmg.no
16. www.finmag.cz
17. www.ias.org.uk
18. www.eures.sk
19. www.numbeo.com
20. www.nordisktax.net
21. www.danarionline.cz
22. www.bridgewest.eu
23. <http://profit.tyden.cz>
24. <http://firmy.etrend.sk>
25. <http://dansko.informationplanet.sk>
26. <http://en.allexperts.com>
27. <http://marketer.hnonline.sk>